

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 89
Vadehavet

Delplan for: Fuglebeskyttelsesområde F55
Skallingen og Langli

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 89 Vadehavet
Delplan for: Fuglebeskyttelsesområde
F55 Skallingen og Langli

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: John Frikke

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7279-872-1

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N89 *Vadehavet* Delplan for: *Fuglebeskyttelsesområde F55 Skallingen og Langli* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 1189 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning henvises til Naturstyrelsen Blåvandshuks driftsplaner.

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015.

Områdebeskrivelse

Øen Langli og halvøen Skallingen i den nordvestligste del af Vadehavsområdet udgør 2.367 ha, hvoraf langt størstedelen er offentligt ejet. Området består af forholdsvis unge klit- og strandengsdannelser. De dynamiske landskaber er stort set alle naturligt dannede, og et særligt træk er, at de også i dag er stort set prægede af naturlige processer.

Både på Langli og Skallingen findes betydelige flyvesandsdannelser – sandstrande og klitter – som på Skallingen danner grænsen mod det åbne Vesterhav. Den såkaldte indermarsk på Skallingens østside udgør de største sammenhængende, naturlige strandenge i det danske Vadehav.

Bortset fra enkelte ældre sommerhuse på en begrænset del af Skallingen, er området uden tekniske anlæg. Kreaturer afgræsser hver sommer størstedelen af Skallingen.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Inden for området ejer Naturstyrelsen Langli og den centrale del af Skallingen.

Langli huser den vigtigste forekomst af ynglende kystfugle i det samlede danske vadehav og sammen med de tilstødende vadeflader, er området også blandt de vigtigste for store antal af rastende og fødesøgende trækfugle i træktiden. Klitterne er på øen er græsbevoksede. Ellers er der udbredte strandenge på de fladere dele af øen, hvor der også er fugtige moselavninger og indtil flere små vandhuller.

Skallingen er yngleplads for vadefugle og desuden ses et stort antal træk- og rastefugle på engene.

Tabel A Arter i plejeplanen

Nr.	Navn
A046	Mørkbuget knortegås
A050	Pibeand
A132	Klyde
A189	Sandterne
A191	Splitterne
A193	Fjordterne
A194	Havterne
A195	Dværgterne

Tabel A viser de arter fra udpegningsgrundlaget, der forekommer (eller som potentielt vil kunne indfinde sig med den rette forvaltning) i Naturstyrelsens del af området.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for arter i denne planperiode *udover* det standardmæssige mål om at sikre arternes levested.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. Der kan være fastlagt flere tiltag for én art.

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af indsatsen for naturtyperne i området. I nogle tilfælde kan der være behov for en særlig artsindsats. Disse tiltag fremgår af tabel C. Bemærk dog, at tabel C *ikke* indeholder Naturstyrelsens *myndighedsmæssige* artsforvaltning via vildtreservater.

Specifikt af hensyn til klyde, sandterne, splitterne, fjordterne, havterne og dværgterne gennemføres regulering af ræv på Langli. Kolonier af dværgterne sikres mod forstyrrelser ved skiltning og midlertidige afmærkning i fuglenes yngletid.

	Periodens mål
A132 Klyde	Beskyttelse mod forstyrrelser
A189 Sandterne	
A191 Splitterne	
A193 Fjordterne	
A194 Havterne	
A195 Dværgterne	

Tabel B Supplerende mål for arter

Tabel C Specifik artspleje

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt
A046 Mørkbuget knortegås	Ingen indsats i perioden aht. art alene	eksisterende
A050 Pibeand		
A132 Klyde	Begrænsning af prædation	
A189 Sandterne		
A191 Splitterne		
A193 Fjordterne		
A194 Havterne		
A195 Dværgterne	Færdelsesregulering ved skiltning	nyt
		eksisterende

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Når der i tabel C står "Ingen indsats i perioden aht. art alene", betyder det, at Naturstyrelsen ikke planlægger yderligere indsats for denne art end den pleje, der er oplyst under naturtyperne (i plejeplanen vedr. habitatområdet) eller som følger af reservatbestemmelser.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N89 Vadehavet Delplan for: Fuglebeskyttelsesområde F55 Skallingen og Langli

Inden for området ejer Naturstyrelsen Langli og den centrale del af Skallingen.

Langli huser den vigtigste forekomst af ynglende kystfugle i det samlede danske vadehav og sammen med de tilstødende vade机场, er området også blandt de vigtigste for store antal af rastende og fødesøgende trækfugle i træktiden. Klitterne er på øen er græsbevoksede. Ellers er der udbredte strandenge på de fladere dele af øen, hvor der også er fugtige moselavnninger og indtil flere små vandhuller.

Skallingen er yngleplads for vadefugle og desuden ses et stort antal træk- og rastefugle på engene.

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats klyde, sandterne, splitterne, fjordterne, havterne og dværgterne, som fremgår af tabel a.

Tabel a Planlagt indsats for arter *udover* indsatsen for naturtyperne

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt
A132 Klyde	Begrænsning af prædation	eksisterende
A189 Sandterne		
A191 Splitterne		
A193 Fjordterne		
A194 Havterne		
A195 Dværgterne	nyt	
	Begrænsning af skadelig færdsel	eksisterende

I tabel a er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Naturstyrelsens arealer på Skallingen er arealfredet med det formål at bevare de landskabelige værdier og sikre de forsknings- og undervisningsmæssige interesser.

Skallingen er tillige omfattet af vadehavsbekendtgørelsen, der blandt andet regulerer færdsel og jagt på halvøen.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil arealerne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til Naturstyrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af arter vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Plejeindgrebene (med henblik) på udpegede arter vil påvirke lokale bestande af ræv.
- Planen vil indebære visse lokale adgangs begrænsninger af hensyn til fuglearterne.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder arealreduktion og fragmentering, næringsstofbelastning, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og – drift, hindring af landskabsdynamik, invasive arter, prædation og forstyrrelser. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne (og herunder fuglebeskyttelsesdirektivet) er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål, som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichimålene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til arter på udpegningsgrundlaget sikres eller øges via indsats mod prædation og forstyrrelser.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag. Planen vil dog indebære visse lokale adgangsbegrænsninger af hensyn til fuglearterne.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Eventuelle konsekvenser for rødlistede arter, gullistede ansvarsarter eller bilag IV-arter kendt fra området, som omfattes af plejeplanen, vurderes at være neutrale eller positive. I området er det sandsynligt, at der forekommer følgende arter, der er omfattet af

habitatdirektivets bilag IV: Odder, sydflagermus, markfirben, spidssnudet frø og strandtudse.

Jordbund	X
Vand	X
Luft	X
Klimatiske faktorer	X
Materielle goder	X
Landskab	X
Kulturarv, herunder kirker	X
Arkitektonisk arv	X
Arkæologisk arv	X

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afreporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af forslaget til plejeplan for Naturstyrelsens arealer i N89 *Vadehavet* Delplan for: *Fuglebeskyttelsesområde F55 Skallingen og Langli*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter, området er udpeget for at beskytte.

Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil arealerne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til Naturstyrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af arter vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre eller forbedre status for de udpegede arter. Der kan være behov for at regulere arten ræv og menneskelig færdsel for at sikre forstyrrelsesfrie redesteder for arterne.

Planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser for bilag IV-arter i området.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk